

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și al Institutului European din România (www.ier.ro). Permișiunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and the European Institute of Romania (www.ier.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

Traducere din limba engleză

Consiliul Europei

Curtea Europeană a Drepturilor Omului

Secția a III-a

HOTĂRÂREA

din 21 octombrie 2008

în Cauza CHIOREAN împotriva României

(Cererea nr. 20535/03)

Strasbourg

Devenită definitivă la 21.01.2009

Hotărârea poate suferi modificări de formă.

În Cauza Chiorean împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a III-a), statuând în cadrul unei camere formate din:

Josep Casadevall, *Președinte*,
Elisabet Fura-Sandström,
Corneliu Bîrsan,
Boštjan M. Zupančič,
Alvina Gyulumyan,
Luis López Guerra,

Ann Power, *judecători*,
și Santiago Quesada, *grefier al secției*,

după ce a deliberat în camera de consiliu, la data de 30 septembrie 2008,
a pronunțat următoarea hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află cererea nr. 20535/03, introdusă împotriva României, prin care trei cetățeni români, dl. Viorel Chiorean, dl. Vintilă Chiorean și dna. Maria Chioreanu (*reclamanții*), au sesizat Curtea la data de 3 iunie 2003 în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (*Convenția*).

2. Reclamanții au fost reprezentați de dna. Anca Ioana Chiorean, avocat în Cluj-Napoca. Guvernul român (*Guvernul*) a fost reprezentat de domnul Răzvan-Horațiu Radu, agent guvernamental.

3. La 27 februarie 2006 Președintele Secțiunii a Treia a hotărât să comunice Guvernului cererea. S-a decis ca admisibilitatea și fondul cauzei să fie examinate împreună (art. 29 alin. 3).

ÎN FAPT

I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI

4. Reclamanții sunt frați și s-au născut în 1941, 1933 și respectiv 1937 și locuiesc în Cluj-Napoca.

5. În 1950, o proprietate situată în Cluj-Napoca, Strada Someșului 15-17, care era proprietate a părinților reclamanților a fost preluată de Stat în baza Decretului nr. 92/1950 privind naționalizarea. Proprietatea era compusă din zece apartamente și terenul aferent.

6. La 31 ianuarie 2001 Curtea de Apel din Cluj, printr-o decizie definitivă, a admis o acțiune din partea reclamanților, a anulat naționalizarea ca fiind nelegală și a dispus *restitutio in integrum*.

7. Deși dețineau recunoașterea judiciară a dreptului lor de proprietate, reclamanții nu au reușit să reintre în posesia apartamentelor de la 5 la 9 pentru că Statul le-a vândut între 1996-1997 chiriașilor de la momentul respectiv în temeiul Legii nr. 112/1995 *Păduraru împotriva României*, nr. 63252/00, alineatul ..., CEDO 2005-... (extrase).

8. La 12 iulie 2001 reclamanții au revendicat restituirea în natură a proprietății în temeiul Legii nr. 10/2001 privind proprietățile imobiliare preluate în mod necuvenit de către Stat. Până în prezent, nu au primit nici un răspuns .

9. La 6 decembrie 2002 Curtea de Apel din Cluj, printr-o decizie definitivă, a sprijinit parțial o acțiune a reclamanților pentru a declara vânzarea de către stat a apartamentelor de la 5 la 9 nulă și neavenită. Curtea a declarat vânzarea apartamentelor 8 și 9 nulă și neavenită, radiind terții din Cartea Funciară, pe terenul pe care a avut loc vânzarea după intrarea în vigoare a Hotărârii Guvernului nr. 11/1997 interzicând vânzarea de către Stat a proprietății asupra căreia nu avea nici un titlu de proprietate legal. În ceea ce privește apartamentele 5 și 6, aceasta a considerat că terțele părți efectuaseră cumpărarea cu bună credință.

10. La 16 decembrie 2002 reclamanții au luat în posesie apartamentele 1-4, 7 și 10 și 1.490 m² din terenul aferent.

II. DREPTUL INTERN PERTINENT

11. Prevederile legale și jurisprudența relevantă sunt descrise în sentințele *Brumărescu împotriva României* ([GC], nr. 28342/95, alineatele 31-33, CEDO 1999-VII); *Străin și Alții împotriva României* (nr. 57001/00, alineatele 19-26, CEDO 2005-VII); *Păduraru împotriva României* (nr. 63252/00, alineatele 38-53, CEDO 2005-...(extrase)); și *Tudor împotriva României* (nr. 29035/05, alineatele 15-20, 17 ianuarie 2008).

ÎN DREPT

I. ASUPRA PRETINSEI ÎNCĂLCĂRI A ARTICOLULUI 1 DIN PROTOCOLUL NR. 1

12. Reclamanții au pretins că vânzarea de către Stat a apartamentelor 5 și 6 către terți a reprezentat o încălcare a Articolului 1 din Protocolul nr. 1, care prevede după cum urmează: “Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare pentru a reglementa folosința bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții, sau a amenzilor.”

A. Admisibilitatea

13. Curtea constată că această reclamație nu este în mod manifest neîntemeiată în sensul Articolului 35 alineatul 3 din Convenție. Constată prin urmare că nu este inadmisibilă din nici un alt motiv. Prin urmare trebuie să fie declarată admisibilă.

B. Fondul

14. Guvernul a reiterat argumentele pe care le-a prezentat anterior în cazuri similare. În special, acesta a susținut că reclamanții ar fi putut solicita despăgubire în baza Legii 10/2001, amendată de Legea 247/2005.

15. Reclamanții au susținut că cererea lor de restituire în natură a proprietății în temeiul Legii 10/2001 nu fusese soluționată și au respins sistemul de despăgubire prin acordarea de acțiuni la diverse companii proprietate de stat.

16. Curtea reiterează că, în conformitate cu jurisprudența sa, vânzarea posesiunilor altuia de către Stat, chiar înainte ca problema dreptului de proprietate să fie soluționată în mod definitiv de către tribunale, va fi considerată a fi o privare de bunuri. Această privare, în combinație cu lipsa totală a despăgubirii, contravine Articolului 1 din Protocolul Nr. 1 (a se vedea *Străin și Alții*, citat mai sus, alineatele 39, 43 și 59, și *Porteanu împotriva României*, nr. 4596/03, alineatul 35, 16 februarie 2006).

17. După ce a examinat toate materialele aflate în posesia sa, Curtea consideră că Guvernul nu înaintase nici un fapt sau argument capabil să o convingă să ajungă la o concluzie diferită în cazul de față. Vânzarea de către stat a bunurilor reclamanților încă îi mai împiedică să beneficieze de dreptul lor de proprietate recunoscut printr-o decizie definitivă. Curtea considera că o astfel de situație este echivalentă cu o privare de bunuri *de facto* și constată că aceasta a continuat timp de mai mult de șapte ani, în absența oricărei despăgubiri.

18. Curtea constată că la momentul respectiv nu exista nici un mijloc eficient în legea română capabil să furnizeze reclamantului o despăgubire pentru această privare (a se vedea *Străin și alții*, precizat mai sus, alineatele 23, 26-27, 55-56, și *Porteanu*, citat mai sus,

alineatele 23-24 și 34-35). În plus, aceasta observă că până în prezent Guvernul nu a demonstrat că sistemul de despăgubire introdus în iulie 2005 prin legea nr. 247/2005 ar fi permis beneficiarilor acestei legi să-si recupereze daunele reflectând valoarea comercială a bunurilor lor de care au fost privați, în conformitate cu o procedură și un program adecvat.

19. Ținând cont de jurisprudența sa în această chestiune, Curtea consideră că în cazul de față privarea reclamanților de drepturile lor, împreună cu lipsa totală de despăgubire, a impus asupra o povară disproporționată și excesivă prin încălcarea dreptului lor la beneficiul asupra bunurilor lor, după cum este garantat prin Articolul 1 din Protocolul Nr. 1.

În consecință, a avut loc o încălcare a Articolului 1 din Protocolul nr. 1.

II. ALTE PRETINSE ÎNCĂLCĂRI ALE CONVENȚIEI

20. Reclamanții au reclamat în baza Articolului 6 alineatul 1 din Convenție că nu au beneficiat de un proces corect, de faptul că judecătorii nu au fost imparțiali și cu privire la rezultatul cauzei.

21. Curtea constată că susținerile legate de abuzurile procesuale ale autorităților sunt neîntemeiate, în timp ce reclamația cu privire la rezultat este de natura „instanței a patra”. Mai mult, Curtea consideră că în procedurile reclamate, privite în ansamblu, nu există nici o aparență de incorectitudine care să fi încălcat garanțiile unui proces echitabil în sensul Articolului 6 alineatul 1 din Convenție.

Rezultă că această reclamație este în mod manifest neîntemeiată și trebuie să fie respinsă în conformitate cu Articolul 35 alineatele 3 și 4 din Convenție.

III. APLICAREA ARTICOLULUI 41 DIN CONVENȚIE

II. Asupra aplicării art. 41 din Convenție

22. În conformitate cu art. 41 din Convenție,

« În cazul în care Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă. »

A. Daune

23. În formularul lor de cerere, reclamanții au cerut restituirea apartamentelor 5 și 6, ca fiind modul cel mai adecvat ca Statul să ofere reparații. În cazul în care restituirea nu ar fi acordată, aceștia au revendicat suma de 50.000 euro (EUR). Aceștia au reclamat de asemenea suma de 5.000 euro pentru daune nepecuniare.

Drept răspuns la observațiile Guvernului, primul reclamant a cerut restituirea celor două apartamente sau, dacă acest lucru nu va fi posibil, suma de 150.000 euro pentru daune pecuniare.

Într-o scrisoare din 20 septembrie 2007, prezentată de primul reclamant în urma comentariilor Guvernului cu privire la reclamațiile pentru satisfacție echitabilă, se precizează că reclamanții au solicitat 120.000 euro ca daune pecuniare și au înaintat un raport de expertiză ce menționa că valoarea curentă a celor două apartamente este de 123.857.

24. Guvernul a considerat, în conformitate cu propriul său raport de expertiză, că valoarea pe piață a apartamentelor 5 și 6 era de 35.385 euro. Acesta a susținut că raportul său de expertiză era tehnic și teoretic și că expertul nu văzuse apartamentele. În plus, a

considerat că declararea unei încălcări ar putea constitui în sine o satisfacție echitabilă suficientă pentru orice daune nepecuniare pe care le-ar fi putut suferi reclamantul.

În observația lor suplimentară asupra Articolului 41 din 27 iunie 2007 Guvernul a constatat că cererea de satisfacție echitabilă fusese înaintată doar de primul reclamant, care nu avea nici o putere de autoritate pentru ceilalți doi reclamanți. Acesta a considerat că primul reclamant poate revendica doar o parte din daunele pecuniare.

25. Curtea reiterează faptul că o hotărâre în care constată o încălcare impune asupra statului pârât o obligație legală în conformitate cu Convenția de a pune capăt încălcării și de a realiza reparațiile necesare pentru consecințele acesteia. Dacă dreptul intern permite doar parțial efectuarea reparației, Articolul 41 din Convenție oferă Curții puterea de a acorda despăgubiri părții prejudiciate de actul sau de omiterea care a dus la descoperirea încălcării Convenției. Curtea beneficiază de o anumită discreție în exercitarea puterii respective, așa cum atestă adjectivul “echitabil” și expresia “dacă este cazul”.

26. Printre problemele pe care Curtea le ia în considerare atunci când evaluează despăgubirea se află daunele pecuniare, adică pierderea suferită mod real ca rezultat al pretinsei încălcări, și daunele nepecuniare, reprezentând compensația pentru tulburare, inconveniență și nesiguranță cauzate de încălcare și alte pierderi nepecuniare (a se vedea, de asemenea, *Ernestina Zullo împotriva Italiei*, nr. 64897/01, alineatul 25, 10 noiembrie 2004).

27. Curtea constată că prezenta cerere a fost introdusă de către trei reclamanți și că toți aceștia au solicitat daune în formularul de cerere. Constată de asemenea că observațiile reclamanților și reclamațiile pentru satisfacție echitabilă au fost prezentate doar de unul dintre reclamanți, în ciuda faptului că toți aceștia aveau un reprezentant comun. Cu privire la formularea din scrisoarea din 20 septembrie 2007, prezentată de către primul reclamant,

dar referindu-ne la toți cei trei reclamanți, Curtea nu este convinsă că în cazul de față primul reclamant a solicitat satisfacție echitabilă doar în numele său și nu și în numele fraților săi de asemenea.

Prin urmare, Curtea nu va face în cazul de față uz excesiv de formalități și va considera că reclamația pentru daune a fost introdusă în numele tuturor reclamanților.

28. Curtea consideră, în circumstanțele cauzei, că returnarea proprietății în chestiune (apartamentele 5 și 6), după cum a fost dispus prin sentința definitivă din 31 ianuarie 2001 a Curții de Apel Cluj, ar pune reclamanții într-o situație pe cât posibil echivalentă cu cea în care s-ar fi aflat dacă nu ar fi existat o încălcare a Articolului 1 din Protocolul nr. 1.

29. În cazul în care această restituire de către Statul pârât nu are loc, Curtea declară că Statul pârât va plăti reclamanților, pentru daune pecuniare, o sumă corespunzătoare cu valoarea curentă a proprietății. În baza informațiilor aflate la dispoziția sa cu privire la prețurile imobiliare pe piața locală și la rapoartele de expertiză furnizate de către părți, Curtea acordă suma de 90.000 euro în comun reclamanților.

30. Curtea consideră că grava intervenție în dreptul reclamantului de a se bucura netulburat de bunurile sale nu ar putea fi compensat într-un mod adecvat prin simpla constatare a încălcării Articolului 1 din Protocolul nr. 1. Realizând o evaluare pe o bază echitabilă, conform Articolului 41 din Convenție, Curtea le acordă reclamanților în comun suma de 5.000 euro drept daune nepecuniare.

B. Costuri și cheltuieli de judecată

31. În formularul lor de cerere, reclamanții au solicitat rambursarea costurilor și cheltuielilor, fără a le cuantifica sau prezenta documente justificative.

32. Guvernul a contestat reclamația ca fiind neîntemeiată.

33. Curtea reiterează că în baza Articolului 41 din Convenție, aceasta va rambursa doar costurile și cheltuielile care au fost indicate ca fiind suportate în mod real și necesare și sunt rezonabile din punctul de vedere al cuantumului (a se vedea *Arvelakis împotriva Greciei*, nr. 41354/98, alineatul 34, 12 aprilie 2001). În plus, Reglementarea 60 alineatul 2 din Regulamentul Curții prevede ca detaliile enumerate ale oricărei reclamații realizate în baza Articolului 41 din Convenție trebuie să fie prezentate, împreună cu documentele justificative relevante sau voucherele, în caz contrar Curtea poate respinge reclamația integral sau parțial.

34. În cazul de față, Curtea constată că reclamanții nu și-au justificat reclamația în nici un fel, întrucât nu și-au cuantificat niciodată costurile și nici nu au prezentat nici un document justificativ. În consecință, Curtea nu acordă nici o sumă cu acest titlu (a se vedea *Cumpănă și Mazăre împotriva României* [GC], nr. 33348/96, alineatele 133-134, CEDO 2004-XI).

C. Majorări de întârziere

35. Curtea hotărăște să aplice majorările de întârziere echivalente cu rata dobânzii pentru facilitatea de credit marginal practică de Banca Centrală Europeană, la care se vor adăuga trei procente.

PENTRU ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE:

1. Declară reclamația cu privire la Articolul 1 din Protocolul nr. 1 admisibilă și restul cererii inadmisibil;
2. hotărăște că s-a încălcat Articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție ;

3. hotărăște:

- a) că statul pârât trebuie să restituie reclamanților apartamentele 5 și 6, str. Someșului 15-17, Cluj-Napoca în termen de 3 luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, în conformitate cu art. 44 alin. 2 din Convenție;
- b) că, în cazul nerestituirii, statul pârât va plăti reclamanților în comun, în termenul aceluiași trei luni, suma de 90.000 euro (nouăzeci de mii de euro), plus orice sumă putând fi datorată ca daune pecuniare
- c) Că, în orice situație, statul pârât va plăti în comun reclamanților în termenul aceluiași trei luni, suma de 5.000 euro (cinci mii euro),
- d) Că sumele de mai sus vor fi convertite în moneda statului pârât, la cursul aplicabil la data achitării;
- e) Că începând de la data expirării termenului amintit și până la momentul efectuării plății, sumele vor fi majorate cu o dobândă simplă, a cărei rată este egală cu rata dobânzii pentru facilitatea de credit marginal practică de Banca Centrală Europeană, la care se vor adăuga trei puncte procentuale;

4. respinge cererea de acordare a unei satisfacții echitabile pentru restul.

Redactată în limba engleză, apoi comunicată în scris, la data de 21 octombrie 2008, în aplicarea art. 77 alineatele 2 și 3 din Regulament.

Santiago Quesada,
Grefier

Josep Casadevall,
președinte

